

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กองกานดา ชยามฤต. 2528. สมุนไพรไทย ตอนที่ 3 กรุงเทพมหานคร ชุติมาการพิมพ์.
- กองกานดา ชยามฤต. 2540. สมุนไพรไทย ตอนที่ 6.
- กำจร มนูญปิฎ. 2535. ประวัติการวิจัยมะเกลือ : ที่ระลึกเนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ. ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : กระจายสหไทย.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2537. ผ้าไทย. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ. 2515. ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 1.
- จำลอง เพ็งคล้าย. 2535. พรรณไม้ในสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลาง จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพมหานคร : ชุติมาการพิมพ์.
- จำลอง เพ็งคล้าย. และคณะ. 2534. พรรณไม้ป่าพรุ จังหวัดนราธิวาส. กรุงเทพมหานคร : ส. สมบูรณ์การพิมพ์.
- จิราภรณ์ อรัณยษนา. 2525. สีส้มธรรมชาติ. ศิลปากร 26 : 96-123
- ชโลมพร รื่นฤทัย. 2520. การย้อมผ้าด้วยสีที่ได้จากธรรมชาติ. อุตสาหกรรมสาร 20 : 28-30.
- ณรงค์ศิลป์ รูปพนม. 2531. เคมีของสีย้อมกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทย. วารสารสถาบันส่งเสริมการสนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท.) 16:9-12.
- ณัฐภัทร จันทวิช. 2527. ผ้าโบราณ. วารสารฝ้ายและสิ่งทอ 7 : 33-45.
- เต็ม สมิตินันท์ 2523. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย (ชื่อพฤกษศาสตร์-ชื่อพื้นเมือง). กรุงเทพมหานคร : ฟีนนี่พับบลิชซิ่ง.
- เต็ม สมิตินันท์ และคณะ. 2518. ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย.
- จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ. 2526. ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 3.
- เถียม วรรณบวร. 2512. การย้อมสีครามแบบพื้นเมือง. อุตสาหกรรมสาร 12 : 35-39.
- ทงศักดิ์ จงอนุรักษ์. 2539. การศึกษานุกรมวิชาพรรณไม้ดอกบางชนิดในบริเวณวนอุทยานป่ากลางอ่าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงพันธ์ วรรณมาศ. 2523. ผ้าไทยลายอีสาน. เอกสารการนิเทศการศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.

- ทวีศักดิ์ บุญเกิด และคณะ. 2526. การเก็บและรักษาตัวอย่างพันธุ์ไม้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียนศักดิ์ เมฆพรรณ โอภาส. 2536. สารให้สีของพืช. วิทยาศาสตร์ 47:118-124.
- เทียนศักดิ์ เมฆพรรณ โอภาส. 2539. เคมีเชิงสีธรรมชาติและ การย้อม. วิทยาศาสตร์ 50:155-161.
- ธวัชชัย สันติสุข (บรรณาธิการ). 2538. สวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ. พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 5,000 เล่ม. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ธวัชชัย สันติสุข. 2525. พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน : ที่ระลึกงานสมโภช กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์.
- นฤมล ศราพันธุ์. 2533. การใช้สารช่วยติดสีในการย้อมไหมด้วยมันชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นันทนัช พิเศษจูวิทย์. 2533. ผลของสารช่วยติดสีที่มีต่อการย้อมไหมด้วยไบตะขบฝรั่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรรจง บุญนาค. 2482. สีย้อมของไทย. วิทยาศาสตร์ 4:346-356
- บุญฤกษ์ จาฎามระ และคณะ. 2538. อนุกรมวิธานพืช อักษร ก ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : เพื่อนพิมพ์.
- บุศบรรณ ณ สงขลา. 2519. สมุนไพรไทย ตอนที่ 1 กรุงเทพมหานคร : นิเวศรรมาการพิมพ์.
- ป่าไม้, กรม. 2531. ป่าชนิดต่างๆในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมป่าไม้
- พเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ. 2524. สีธรรมชาติและสีสังเคราะห์. จำนวน 1,000 เล่ม พิมพ์ครั้งที่ 2.
- บรรหารวรพจน์, พระ. 2484. บันทึกเรื่องสีสำหรับย้อมเส้นด้ายและใช้ย้อมผ้าของไทย. วิทยาศาสตร์ 6 : 544-556.
- พวงเพ็ญ ศิริรักษ์. 2532. การสำรวจพืชวงศ์จิงในบริเวณภาคใต้ของไทย. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มาลินี เนียมพลับ. 2526. การใช้สารช่วยติดสีในการย้อมสีครั้ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มานิช วามานนท์และเพ็ญภา ทรัพย์เจริญ (บรรณาธิการ). 2540. ผักพื้นบ้าน : ความหมายและภูมิปัญญาของสามัญชนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก
- มานิต ออพานิชกิจ. 2530. การศึกษาพืชผักพื้นเมืองในจังหวัดอุดรธานี วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ยรรยง ชินะโชติ. 2504. สีธรรมชาติที่ได้จากไม้และของป่าบางชนิด. ข่าวสารเกษตรศาสตร์ 7 : 1-7

- ล้นทม จอนจบทรง. 2535. สีย้อมธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์. วารสารเทคโนโลยีที่เหมาะสม 10 : 45-51
- ล้นทม จอนจบทรง.(บรรณาธิการ) 2537. ผักพื้นบ้าน (ภาคใต้) ทางเลือกในการผลิตและบริโภค. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก
- ลีนา ผู้พัฒนาพงศ์. 2522. สมุนไพรไทย ตอนที่ 2 กรุงเทพมหานคร : นิเวศรรคการพิมพ์
- ลีนา ผู้พัฒนาพงศ์. 2525. สมุนไพรไทย ตอนที่ 3
- ลีนา ผู้พัฒนาพงศ์. 2530. สมุนไพรไทย ตอนที่ 5 กรุงเทพมหานคร : ชุตติการพิมพ์.
- วนิดา สุบรรณเสณี, สมควร สวัสดิชาต และประเชิญ สร้อยทองคำ. 2531. สีย้อมธรรมชาติจากพืชและสัตว์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ฝ่ายแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศและดาวเทียม กองจัดการป่าไม้ กรมป่าไม้.
- วารุณี สุวรรณานนท์. 2526. การศึกษาวิจัยย้อมไหมด้วยแก่นแกลแล. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิชาการเกษตร, กรม. 2529. มาปลูกต้นไม้ย้อมสีไหมกันเถอะ. กสิกร 59:263-266.
- วิเชียร จีรวงศ์. 2525. สีย้อมธรรมชาติ : ทัศนะงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2531. ผ้าไทย : พัฒนาการทางอุตสาหกรรมและสังคม. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2535. สีไทยภูมิปัญญาของช่างไทยในอดีต. สารคดี 8:168-178.
- วิมลพรรณ ปิตธวัชชัย. 2516. ผ้าอีสาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- วิดา เทพหัตถิ. 2527. พจนานุกรมศัพท์พฤกษศาสตร์ สาขาอนุกรมวิธาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระชัย ธารณวิวงศ์ และคณะ. 2531. การสกัดสีจากแก่นฝาง. โครงการพิเศษของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร วสุวัต และคณะ. 2520. โครงการสกัดสีย้อมธรรมชาติจากพืช. รายงานวิจัย ค่ายวิทยาศาสตร์ภาคฤดูร้อน ครั้งที่ 7. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย.
- ศิริ ผาสุก. 2535. สมุนไพรให้สี. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- สนิท อักษรแก้ว และคณะ. : 2535. พันธุ์ไม้ป่าชายเลน. กรุงเทพฯ : ฉลองรัตน.
- สนธิรัตน์ ม.สินาดโยธารักษ์. 2487. การย้อมผ้าด้วยสีพื้นเมือง. วิทยาศาสตร์ 9:71-75.
- สมเพียร เกษทรัพย์. 2533. การวิเคราะห์หาปริมาณ แชนโดฟิล และแคโรตินในกลีบดอกดาวเรืองเพื่อใช้เป็นพืชสี. วิทยาศาสตร์สาขาวิทยาศาสตร์ 24:408-416.

- สมราน สุดดี. 2538. การศึกษาอนุกรมวิธานของพรรณไม้ดอก บริเวณวนอุทยานป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิรินทร์ ช่วงโชติ. 2509. โครงการวิทยาศาสตร์ เรื่อง สีส้มธรรมชาติ : โครงการวิทยาศาสตร์ในแขนงวิชาพฤกษศาสตร์ของนักเรียนมัธยมอเมริกัน. วิทยาศาสตร์ 20 : 809-814
- สุดสนอง ผาดินาวิน. 2528. สีธรรมชาติเพื่อการย้อมทางชีววิทยา. โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทรี เสงี่ยม. 2533. สานต่อสายใยในงานผ้าย้อมสีธรรมชาติ. สารคดี 6:121-126.
- สุนัย ฌ อุบล, สมชาย นิลอาธิ และสิงห์คม บริสุทธิ์. 2535. ผ้าทอเมืองอุบล. ศิลปวัฒนธรรม 13:136-159.
- อวบ สาณะเสน. 2516. ผ้าพื้นเมืองของไทย. วารสารธรรมศาสตร์ 3:169-179.
- อัจฉรา สายหยุด. 2536. โครงการวิจัย เรื่อง การย้อมสีธรรมชาติ และการทอผ้ามัดหมี่เส้นยืน กรณีศึกษาที่ ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง ผ้าไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- อัจฉราพร ไสละสุด. 2527. คู่มือการย้อมสี. กรุงเทพฯ : เทคนิค 19 การพิมพ์.
- อุไร คำศรี. 2535. พืชผักพื้นเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Allen, O.N. and Allen, E.K. 1981. The leguminosae : A Source Book of Characteristics, Uses, and Nadulation. U.S.A. : The University of Wisconsin Press.
- Anderson, E. F. 1993. Plants and People of The Golden Triangle : Ethnobotany of the Hill Tribes of Northern Thailand. Thailand : O.S. Printing House.
- Aubreville, A. (ed.) 1962. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 2. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Aubreville, A. (ed.) 1965. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 4. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Aubreville, A. (ed.) 1969. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 10. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Aubreville, A. and Leroy, J.-F. (eds.) 1970. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 11. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.

- Aubreville, A. and Leroy, J.-F. (eds.) 1979. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 17. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Aubreville, A. and Leroy, J.-F. (eds.) 1980. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 18. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Aubreville, A. and Leroy, J.-F. (eds.) 1981. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 19. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Backer, C.A. and Bakhuizen van den Brink Jr., R.C. 1963. Flora of Java. Vol. 1. The Netherlands : N.V.P. Noordhoff-Groningen.
- Backer, C.A. and Bakhuizen van den Brink Jr., R.C. 1965. Flora of Java. Vol. 2. The Netherlands : N.V.P. Noordhoff-Groningen.
- Backer, C.A. and Bakhuizen van den Brink Jr., R.C. 1968. Flora of Java. Vol. 3. The Netherlands : Wolters- Noordhoff N.V.-Groningen.
- Bakhuizen van den Brink, Jr., R.C. 1975. A Synoptical Key to Genera of The Rubiaceae of Thailand. Thai For. Bull. (Bot.). 9 : 15-55.
- Baley, L.H. 1969. Manual of Cultivated Plants. U.S.A. : The Macmillan Company.
- Bhandari, M.M. 1978. Flora of The Indian Desert. India : Pankaj Printers.
- Bossum Waalkers, J. 1966. Maesian Malvaceae Revised. Blumea. 14 : 57-61, 138-139.
- Brandis, D. 1906. Indian Trees. London : Archibald Constable & Co.
- Brown, W.H. 1921. Minor Products of Philippine Forests. Vol. 3. Bureau of Printing.
- Brown, W.H. 1946. Useful Plants of The Philippines. vol. 3. Manila : Bureau of Printing.
- Brown, W.H. ___ Useful Plants of The Philippines. vol. 1. Melbourn : Sands & McDougall PTY.
- Brummitt, R.K. and Powell, C.E. 1992. Authors of Plant names. Great Britain : Royal Botanic Gardens, Kew.
- Burkill, I.H. 1935. A Dictionary of The Economic Products of The Malay Peninsula vol. 1 (A-H). London : Crown Agents for The Colonies.
- Burkill, I.H. 1935. A Dictionary of The Economic Products of The Malay Peninsula vol. 2 (I-Z). London : Crown Agents for The Colonies.
- Cannon, J. and M. 1994. Dye Plants and dyeing. Great Britain : The Herbert Press.
- Chantaranothai, and Parnell, J. 1994. A revision of *Acmena*, *Cleistocalyx*, *Eugenia* S.S. and *Syzygium* (Myrtaceae) in Thailand. Thai. For. Bull. (Bot.). 21 : 1-123.

- Chayamarit, K. 1994. Preliminary Checklist of the Family Anacardiaceae in Thailand : Thai For. Bull. (Bot.). 22:1-25.
- Corner, E.J.H. 1965. Check-List of Ficus in Asia and Australasia with Keys to Identification. Gard. Bull. Sing. 21:1-186.
- Craib, W.G. 1925-1931. Florae Siamensis Enumeratio. vol. 1, 1-4. Bangkok : Siam Society.
- Craib, W.G. 1932-1939. Florae Siamensis Enumeratio. vol. 2, 1-5. Bangkok : Siam Society.
- Craib, W.G. 1951-1954. Florae Siamensis Enumeratio. vol. 3, 1-2. Bangkok : Siam Society.
- Cramer, J. and Swan, H.K. (eds) 1969. Plant Monograph Reprints. Band 5. New York : Wheldon & Wesley.
- Dassanayake, M.D. and Fosberg, F.R. (eds.) 1980. A Revised Handbook to the Flora of Ceylon. vol. 1. Faridabad : Oxonian Press.
- Dassanayake, M.D. and Fosberg, F.R. (eds.) 1981. A Revised Handbook to the Flora of Ceylon. vol. 2. Faridabad : Oxonian Press.
- Dassanayake, M.D. and Fosberg, F.R. (eds.) 1981. A Revised Handbook to the Flora of Ceylon. vol. 3. Faridabad : Oxonian Press.
- Dassanayake, M.D. and Fosberg, F.R. (eds.) 1983. A Revised Handbook to the Flora of Ceylon. vol. 4. Faridabad : Oxonian Press.
- Dassanayake, M.D. and Fosberg, F.R. (eds.) 1985. A Revised Handbook to the Flora of Ceylon. vol. 5. Faridabad : Oxonian Press.
- Dassanayake, M.D. and Fosberg, F.R. (eds.) 1988. A Revised Handbook to the Flora of Ceylon. vol. 6. Faridabad : Oxonian Press.
- Dassanayake, M.D. and Fosberg, F.R. (eds.) 1991. A Revised Handbook to the Flora of Ceylon. vol. 7. Faridabad : Oxonian Press.
- De Kort, I. and Thijsse, G. 1984. A revision of the genus *Indigofera* (Leguminosae-Papilionoideae) in Southeast Asia. Blumea 30 : 89-151.
- Gamble, J.S. 1915-1936. Flora of the Presidency of Madras. London : Published under the authority of the secretary of state for India in council.
- Ghuznavi, S. R. 1987. Natural Dyes of Bangladesh. Dhaka : Ehsan Printers.
- Good, R. 1964. The Geography of the Flowering Plants. 3 ed. Great Britain : Spottiswoode, Ballantyne.
- Grae, I. 1974. Nature's colors : Dyes from plants, U.S.A. : Macmillan Publishing.

- Grierson, A.J.C. and Long, D.G. 1984. Flora of Bhutan vol. 1,2. Edinburg : Econoprint.
- Hara, H. et al. (Editors). 1982. An enumeration of the flowering plants of Nepal. vol. 3. Great Britain : Mansell Bookbinders.
- Harris, J.G. and Harris, M.W. 1994. Plant Identification Terminology. U.S.A. : Spring Lake.
- Henderson, M.R. 1959. Malayan Wild Flower : Dicotyledon. Kuala Lumpur : Caxton Press.
- Holtum, R. E. 1950. The Zingiberaceae of the Malay Peninsula : The Gardens' Bulletin Singapore vol. 13, 1 : 1-250.
- Hooker, J.D. (ed.) 1872-1875. Flora of British India. vol. 1 London : L. Reeve & Co.
- Hooker, J.D. (ed.) 1876-1879. Flora of British India. vol. 2 London : L. Reeve & Co.
- Hooker, J.D. (ed.) 1880-1882. Flora of British India. vol. 3 London : L. Reeve & Co.
- Hooker, J.D. (ed.) 1883-1885. Flora of British India. vol. 4 London : L. Reeve & Co.
- Hooker, J.D. (ed.) 1886-1890. Flora of British India. vol. 5 London : L. Reeve & Co.
- Hooker, J.D. (ed.) 1890-1894. Flora of British India. vol. 6 London : L. Reeve & Co.
- Humbert, H. (ed.) 1908-1942. Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 6. Paris : Masson et Cie, Editeurs.
- Humbert, H. (ed.) 1938-1950. Supplement a la Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 1. Paris : Museum National D' Histoire Naturelle.
- Hutchinson, J. 1959. The Families of Flowering Plants. vol. 1. Oxford : The Clarendon Press.
- Hutchinson, J. 1964. Genera of Flowering Plants. vol. 1. Oxford : The Clarendon Press.
- Hutchinson, J. 1967. Genera of Flowering Plants. vol. 2. Oxford : The Clarendon Press.
- Jackson, B.D. 1928. A Glossary of Botanic Terms with their Derivation and Accent 4th ed. New York : Hafner Publishing.
- Jones, Jr. S.B. and Luchsinger, A.E. 1987. Plant Systematics. 2nd ed. New York : Mcgraw-Hill book.
- Kanjilal, U.N. et al. 1936. Flora of Assam. Vol. 1,2. Calcutta : Prabasi Press.
- Keng, H. 1990. The Concise Flora of Singapore Gymnosperms and Dicotyledons. Kent Ridge : Singapore University Press.
- Kostermans, A.J.G.H. 1954. A Monograph of the Asiatic, Malasian, Australian and Pacific Species of Mimosaceae, formerly included in Pithecolobium Mart. 20:8-11. Djakarta : Organization for Scientific Research in Indonesia.
- Kostermans, A.J.G.H. 1958. The genus Durio Adams. (Bombac.). Reinwardtia. 4,3 : 47-153.

- Kurz, S. 1877. Forest Flora of British Burma. vol. 1 Calcutta : Office of the Superintendent of Government Printing.
- Kurz, S. 1877. Forest Flora of British Burma. vol. 2 Calcutta : Office of the Superintendent of Government Printing.
- Larsen, K. 1996. A preliminary checklist of the Zingiberaceae of Thailand : Thai For. Bull. (Bot.) 24 : 35-49.
- Lawrence, H.M. 1963. Taxonomy of Vascular Plants. New York : The Macmillan Company.
- Lecomte, H. and Humbert, H. (eds.). 1912-1936. Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 4. Paris : Masson et Cie, Editeurs.
- Lecomte, H. and Humbert, H. (eds.). 1933. Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 3. Paris : Masson et Cie, Editeurs.
- Lecomte, M.H. (ed.). 1907-1913. Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 1. Paris : Masson et Cie, Editeurs.
- Lecomte, M.H. (ed.). 1908-1923. Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 2. Paris : Masson et Cie, Editeurs.
- Lecomte, M.H. (ed.). 1910-1931. Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 5. Paris : Masson et Cie, Editeurs.
- Lecomte, M.H. (ed.). 1922-1930. Flore Generale de L' Indo-Chine. Tome 3. Paris : Masson et Cie, Editeurs.
- Lemmens, R.H.M.J. and Wulijarni-Soetjipto, Needs. 1992. Plant Resources of South-East Asia NO. 3 : Dye and tannin-producing plants. Netherlands : Pudoc Wageningen.
- Li, H.-L. et al. 1976. Flora of Taiwan. vol. 2. Taiwan : Epoch Publishing.
- Li, H.-L. et al. 1977. Flora of Taiwan. vol. 3. Taiwan : Epoch Publishing.
- Mabberley, D.J. 1987. The plant-book. Cambridge : Cambridge University Press.
- Maheshwari, J.K. 1963. The Flora of Delhi. Calcutta : N.K. Gossain.
- Maxwell, J.F. 1980. Revision of Memecylon L. (Melastomaceae) from The Malay Peninsula : Gardens' Bulletin. 33 : 32-150.
- McMakin, P.D. 1988. A Field Guide to the Flowering Plants of Thailand. Bangkok : White Lotus.
- Moeyes, M. 1993. Natural Dyeing in Thailand. Thailand : Comset.
- Mohanty, B. C., Chandraamouli, K. V. and Naik, H.D. 1987. Natural Dyeing Processes of India. India : Grace Enterprise.

- Morat, P. (ed.) 1987. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 23. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Morat, P. (ed.) 1989. Flore du Cambodge, du Laos et Viet-nam. Fasc. 24. Paris : Museum National d'Histoire Naturelle.
- Niyomdham, 1994. Key to the Genera of Thai Papilionaceous Plants. Thai For. Bull. (Bot.). 22 : 26-88.
- Phengklai, C. 1972. The Genus *Diospyros* Linn. (Ebenaceae) in Thailand : Thai For. Bull. (Bot.). 6 : 1-27.
- Phengklai, C. 1978. Ebenaceae of Thailand : Thai For. Bull. (Bot.). 11 : 1-103.
- Phengklai, C. 1997. Studies on Bombacaceae of Thailand : Thai For. Bull. (Bot.). 25 : 81-101.
- Phengklai, C. and Khamsai, S. 1985. Some Non-Timber Species of Thailand. Thai For. Bull. (Bot.). 15 : 115-122.
- Phuphathanaphong, 1989. The Genus *Hibiscus* in Thailand. Thai For. Bull. (Bot.). 18 : 43-79.
- Renner, S.S. 1993. Phylogeny and classification of Melastomataceae and Memecylaceae. Nord. J. Bot. 13:519-540.
- Ridley, H.N. 1922. The Flora of The Malay Peninsula. vol. 1 London : L. Reeve & Co.
- Ridley, H.N. 1923. The Flora of The Malay Peninsula. vol. 2 London : L. Reeve & Co.
- Ridley, H.N. 1924. The Flora of The Malay Peninsula vol. 4. London : L. Reeve & Co.
- Ridley, H.N. 1924. The Flora of The Malay Peninsula. vol. 3 London : L. Reeve & Co.
- Ridley, H.N. 1924. The Flora of The Malay Peninsula. vol. 5 London : L. Reeve & Co.
- Robinson, S. 1969. A history of dyed textiles. London: Studio Vista
- Santisuk, 1974. Bignoniaceae. Thai For. Bull. (Bot.). 8 : 1-48.
- Shaw, H.K. Airy. 1972. The Euphorbiaceae of Siam. Kew Bull. 26 : 191-363.
- Shaw, H.K. Airy. 1988. A Dictionary of The Flowering Plants and Ferns. 8th ed. New York : Cambridge University.
- Sinclair, J. 1955. A Revision of the Malayan Annonaceae. Gard. Bull. Sing. 14 : 423-447.
- Smitinand, T. and Larsen, K. (eds.). 1970-1981. Flora of Thailand. vol. 2. Bangkok : The Tistr Press.
- Smitinand, T. and Larsen, K. (eds.). 1984. Flora of Thailand. vol. 4,1. Bangkok : The Tistr Press.
- Smitinand, T. and Larsen, K. (eds.). 1985. Flora of Thailand. vol. 4,2. Bangkok : The Tistr Press.
- Smitinand, T. and Larsen, K. (eds.). 1987. Flora of Thailand. vol. 5,1. Bangkok : The Tistr Press.

- Smitinand, T. and Larsen, K. (eds.). 1991. Flora of Thailand. vol. 5,3. Bangkok : The Tistr Press.
- Smitinand, T. and Larsen, K. (eds.). 1992. Flora of Thailand. vol. 5,4. Bangkok : The Chutima Press.
- Smitinand, T. and Larsen, K. (eds.). 1993. Flora of Thailand. vol. 6,1. Bangkok : The Rumthai Press.
- Stafleu, F.A. and Cowan, R.S. 1976. Taxonomic literature. Vol. 1 : A.-G. 2nd ed. Netherland : Bohn Schelterma & Holkema.
- Sukthumrong, A. and others. Research on cultivated crops and wild plants for dye production in the heighlands of Northern Thailand. Bangkok : Kasetsart university.
- Tem Smitinand, Thawatchi Santisuk and Chamlong Phengkklai. 1980. The Manual of Dipterocarpaceae of Mainland South-East Asia. Thai For. Bull. 12 : 1-110.
- Van Steenis, C.G.G.J. (ed.) 1948-1954. Flora Malesiana. Ser. 1, vol. 4. The Netherlands : P. Noordhoff.
- Van Steenis, C.G.G.J. (ed.) 1974-1978. Flora Malesiana. Ser. 1, vol. 8. The Netherlands : Sijthoff & Noordhoff International Publishers.
- Weerachai Nanakorn. 1986. The genus Combretum (Combretaceae) in Thailand. Thai. For. Bull. 16 : 154-204.
- Weigle, P., MccGourty, F. and Dietz, M. J., eds. 1973. Natural Plant Dyeing-A Handbook. Plants & Gardens Vol. 29 No. 2 : 1-63.
- Welzen, P.C.V. 1998. Analytical Key to The Genera of Thai Euphorbiaceae : Malesian Euphorbiaceae Newsletter No. 8 : 1-24.
- Whitmore, T.C. 1973. Tree Flora of Malaya. vol. 2 Hong Kong : Wiing Tai Cheung Printing.
- Willis, J.C. 1988. A Dictionary of the Flowering Plants and Ferns ed 8. Great Britain : Cambridge University Press.
- Wiyada Thephuttee. 1971. Thai Oleaceae. Master's Thesis, Chulalongkorn University.

ตารางที่ 1.1 รายชื่อกลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติที่ทำการสำรวจศึกษาในประเทศไทย

ภาค/จังหวัด	ชื่อกลุ่มทอผ้า	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ที่อยู่
ภาคเหนือ เชียงราย	กลุ่มพัฒนาสตรีบ้าน ฝิ่งหมื่น	นางกานแก้ว ชาวเมือง	290/6 ต. ริมกก อ. เมือง จ. เชียงราย
		นางฉลวย จันทราพูล	78/6 ต. ริมกก อ. เมือง จ. เชียงราย
		นางถนอมศรี แก้วหล้า	57/6 ต. ริมกก อ. เมือง จ. เชียงราย
	บ้านทรงพันธ์	รศ. ทรงพันธ์ วรรณมาศ	120 หมู่ 1 ต.เจดีย์หลวง อ. แม่สรวย จ. เชียงราย
แม่ฮ่องสอน	ศูนย์พัฒนาเด็ก เยาวชนและสตรีชาว เขา	นางวิไลวรรณ สุดแดนไพโร	91 หมู่ 5 ต. สบเมย อ. สบเมย จ. แม่ฮ่องสอน
เชียงใหม่	บ้านไร่ไผ่งาม	นางเสาวนีย์ ปันสิทธิ์	105 ต. สบเตี้ยะ อ. จอมทอง จ. เชียงใหม่
	ม่อนดวงเดือน	นางลุน หล้าคำ	214 หมู่ 6 ต. สบเตี้ยะ อ. จอมทอง จ. เชียงใหม่
	หนองอาบช้าง	นางปริดา ธรรมดา นางหล้า ชาวผ่อง	241 หมู่ 9 สบเตี้ยะ อ. จอมทอง จ. เชียงใหม่
	บ้านโหล่ม	นางชรินทร์ เพิ่มสำราญ	91 หมู่ 9 สบเตี้ยะ อ. จอมทอง จ. เชียงใหม่
	บ้านป่าแคด	นางดวงคำ ศรีมูล	167 หมู่ 7 ต. ท่าผา อ. แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่
	บ้านท้องฝ้าย	นางนุสรา เตียงเกตุ	97/1 หมู่ 4 ต. ท่าผา อ. แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่
	บ้านตาลกลาง	นางแก้วมา กันทคำ	141 ต. บ้านตาล อ. สอด จ. เชียงใหม่
		นางยอดหล้า มโนทา	225 หมู่ 1 ต. บ้านตาล อ. สอด จ. เชียงใหม่
นางพลอย ช่างหม้อ		137 หมู่ 5 ต. บ้านตาล อ. สอด จ. เชียงใหม่	

ภาค/จังหวัด	ชื่อกลุ่มทอผ้า	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ที่อยู่
พิษณุโลก	บ้านตาลเหนือ	นางวารินทร์ กันทคำ นายบุญเกิด กมลหาญ	97 หมู่ 1 ต. ตาลเหนือ อ. สอดจ. เชียงใหม่ 101/6 หมู่ 5 ต. สุเทพ อ. เมืองจ. เชียงใหม่
	บ้านป่าปอปิด	นายลี สุทธิ นางป๋อง สุทธิ นางสิมมา ไสคำทา	10 หมู่ 10 ต. บ่อโพธิ์ อ. นครไทยจ. พิษณุโลก 9 หมู่ 10 ต. บ่อโพธิ์ อ. นครไทยจ. พิษณุโลก
น่าน	โครงการพัฒนา ชุมชนชุม บ้านฝ้ายคอย	นายสุพิศ สุวรรณมณี นางบานเย็น เนตรทิพย์	30 หมู่ 5 ต. ชนแดน กิ่งอ. สองแควจ. น่าน 138 หมู่ 8 ต. วรนคร อ. ปัวจ. น่าน
	บ้านทุ่งสน	น.ส.สุทิน คำรัมย์ นายสังข์ คำรัมย์	ต. จอบอ. ทุ่งช้างจ. น่าน
	ลำพูน	บ้านหนองเงือก	นางบัวเย็น คำยอง
บ้านดอนหลวง		นางเข็มทอง ปารมี	91/2 หมู่ 7 ต. แม่แรง อ. ป่าซางจ. ลำพูน
บ้านแม่แรง		นางสุพิน จันทวัง	25/1 หมู่ 2 ต. แม่แรง อ. ป่าซางจ. ลำพูน
แพร่	บ้านทุ่งโฮ้ง	นายจำเนียร ผาทอง	40/2 หมู่ 1 ต. ทุ่งโฮ้ง อ. เมืองจ. แพร่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	พัฒนาอาชีพทอผ้าปิ้ง บูรณ์	นางเจียมใจ พรหมคุณ	91/2 ต. บึงบูรณ์ อ. บึงบูรณ์จ. ศรีสะเกษ
ศรีสะเกษ		นางคิดชอบ หาญห้าว	61 หมู่ 2 ต. บึงบูรณ์ อ. บึงบูรณ์จ. ศรีสะเกษ
อำนาจเจริญ	หัวตะพาน	นางสงศรี มาระแสง	94 หมู่ 4 ต. คำพระ อ. หัวตะพานจ.อำนาจเจริญ

ภาค/จังหวัด	ชื่อกลุ่มทอผ้า	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ที่อยู่
สุรินทร์	บ้านเขวาสินรินทร์	นางคารา จันทร์ทบ	106 หมู่ 3 ต. คำพระ อ. หัวตะพาน จ. อำนาจเจริญ
		นางสมใจ จามลุน	66/1 หมู่ 1 ต. คำพระ อ. หัวตะพาน จ. อำนาจเจริญ
		นางรวน ไม้อ่อนดี	38 หมู่ 2 ต. เขวาสินรินทร์ อ. เขวาสินรินทร์ จ. สุรินทร์
		นางเบียน ภมสุข	3 หมู่ 8 อ. เมือง จ. สุรินทร์
		นางแสงจันทร์ เสือเขียว	26/2 ต. สวาย อ. เมือง จ. สุรินทร์
		นางเพียร สายแก้ว	26 หมู่ 7 ต. สวาย อ. เมือง จ. สุรินทร์
		นางผ่องศรี สุรินทรานุรักษ์ นางผ่องใส สวนศรี นางกรีม พูลเสน	21/1 หมู่ 2 ต. สวาย อ. เมือง จ. สุรินทร์ 232 หมู่ 5 ต. สวาย อ. เมือง จ. สุรินทร์
มหาสารคาม	บ้านหนองเขื่อนช้าง	นางบุญชู เคือนเพ็ญ	33 หมู่ 7 ต. ท่าสองคอน อ. เมือง จ. มหาสารคาม
อุบลราชธานี	-	น.ส.นงลักษณ์ สิ้นพิมพ์	71/8 ต. ห้วยไผ่ อ. โขงเจียม จ. อุบลราชธานี
ขอนแก่น	แพรพรรณ	นางคำปุ่น สาลาด	131/193 ต. ชาตะผดุง อ. เมือง จ. ขอนแก่น
	บ้านเหล่าเกวียนหัก	นางมาย บัวพุทธา	74 หมู่ 5 ต. บ้านทุ่ม อ. เมือง จ. ขอนแก่น
	บ้านฝาง	นางพลับ อิ่มสำอาง	27 หมู่ 9 ต. โนนทอง อ. หนองเสือ จ. ขอนแก่น
		นางสุวิษา หาโคตร	66 หมู่ 9 ต. โนนทอง อ. หนองเสือ จ. ขอนแก่น
		นางบุญพร้อม ปิยสุภฤกษ์	62 หมู่ 9 ต. โนนทอง อ. หนองเสือ จ. ขอนแก่น

ภาค/จังหวัด	ชื่อกลุ่มทอผ้า	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ที่อยู่
ชัยภูมิ	บ้านหนองยางแลน	นางคู่ย์ พันจิตร	55 หมู่ 3 ต. นาชุมแสง อ. ภูเวียง จ. ขอนแก่น
	บ้านหนองทุ่ง	นางบังอร บัวทอง	54 หมู่ 2 ต. นาชุมแสง อ. ภูเวียง จ. ขอนแก่น
	บ้านหัวฝาย	นายประเสริฐ หอมคำ	39 หมู่ 5 ต. นาชุมแสง อ. ภูเวียงจ. ขอนแก่น
	บ้านเขว้า	นางปาย พันธุ์ไย นายไล่ สิงห์หมื่นชัยภูมิ นางคารณี ธัญญะภูมิ	30/1 ต. บ้านเขว้า อ. บ้านเขว้า จ. ชัยภูมิ 691/1 ต. บ้านเขว้า อ. บ้านเขว้า จ. ชัยภูมิ 95 หมู่ 1 ต. บ้านเขว้า อ. บ้านเขว้า จ. ชัยภูมิ
อุดรธานี	บ้านดำน	นางละเอียด ด่านสุข	290 หมู่ 5 ต. เชียงหวาง อ. เพ็ญ จ. อุดรธานี
	บ้านสังฆา	นางหนูเขียน สุ่มงคล	48 หมู่ 8 ต. ธาดู อ. เพ็ญ จ. อุดรธานี
	บ้านยางซอ	นางเฉลิม แก้วน่าน	29/3 หมู่ 3 ต. นาบัว อ. เพ็ญ จ. อุดรธานี
นครราชสีมา	-	นายบิ่ง เอกธนาสิงห์	26 หมู่ 5 ต. ช้าง อ. เฉลิมพระเกียรติ จ. นครราชสีมา
สกลนคร	กลุ่มสตรีทอผ้าบ้าน วาใหญ่	นางแพงศรี บุตรสุวรรณ	61 หมู่ 2 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางอนงค์ สารเนตร	227 หมู่ 2 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางวารินทร์ สารเนตร	122 หมู่ 2 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางวิศา สาริบุตร	43 หมู่ 2 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร

ภาค/จังหวัด	ชื่อกลุ่มทอผ้า	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ที่อยู่
		นางละม้าย ไตรธรรม	27 หมู่ 2 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางบานใบ ราชสุภา	17 หมู่ 2 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางกุหลาบ ภักดีวุธ	149 หมู่ 9 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางประหยัด ฤกษ์ชัย	148 หมู่ 9 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางจันทร์เพ็ง เหมยพรหม	142 หมู่ 9 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางพวงพิตร ชาเหล่า	173 หมู่ 9 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		นางลำไพ แก้วพาดิ	184 หมู่ 9 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
		น.ส.มณีวัลย์ แก้วพาดิ	41 หมู่ 9 ต. วาใหญ่ อ. อากาศอำนวย จ. สกลนคร
ร้อยเอ็ด	บ้านคอนสำราญ	นางผา กรองธรรม	26 หมู่ 4 ต. บางคำ อ. โพนทราย จ. ร้อยเอ็ด
	พรรณไม้	น.ส.สุชาดา บุญชู	291 หมู่ 2 ถ. รอบเมือง อ. เกษตรวิสัย จ. ร้อยเอ็ด
ภาคกลาง			
เพชรบุรี	บ้านหนองปรัง	นางชุม บุญแก้ว	65 หมู่ 3 ต. หนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี
		นางหอม มีมาก	67/1 หมู่ 3 ต. หนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี
ราชบุรี	บ้านคูบัว	นางมณี สุขเกษม	2 หมู่ 5 ต. คูบัว อ. เมือง จ. ราชบุรี
	บ้านห้วยนา-คอนตุม	นางนภา ศรีจันทร์เพ็ญ	49/1 หมู่ 12 ต. คูบัว อ. เมือง จ. ราชบุรี

ภาค/จังหวัด	ชื่อกลุ่มทอผ้า	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ที่อยู่
ลพบุรี	บ้านโคกเจริญ	นายอุดม สมพร นางประมวล เหล่าทองสาน	วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี อ. เมือง จ. ราชบุรี 3 หมู่ 7 ต. โคกเจริญ อ. โคกเจริญ จ. ลพบุรี
สุพรรณบุรี	บ้านคอนมะเกลือ	นางหลอด ทองเชื้อ	29 หมู่ 4 ต. คอนมะเกลือ อ. อุทัย จ. สุพรรณบุรี
อุทัยธานี	บ้านบึง บ้านทัพหลวง	นางศรีนิน จันทร์ักษ์ น.ส.สินเทา ป้อมคำ	73 หมู่ 1 ต. บ้านบึง อ. บ้านไร่ จ. อุทัยธานี 3 หมู่ 1 ต.ทัพหลวง อ. บ้านไร่ จ. อุทัยธานี
ภาคใต้ สุราษฎร์ธานี	- บ้านพุมเรียง	นายจรูญ มีเดช นางวรรมีะ น้อยหิม	59 หมู่ 1 ต. เขาค่าน อ. ท่าฉาง จ. สุราษฎร์ธานี 87 ต. พุมเรียง อ. ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี
ปัตตานี	บ้านใต้	นางเมาะเซาะ โต๊ะแบ	66 หมู่ 1 ต. ทราขขาว อ. โคกโพธิ์ จ. ปัตตานี
สงขลา	บ้านเกาะขย	นางลิ้ม สงเคราะห์ นายวิชัย มาระเสนา นางพิกุล มาระเสนา	53 หมู่ 3 ต. เกาะขย อ. เมือง จ. สงขลา 38 หมู่ 3 ต. เกาะขย อ. เมือง จ. สงขลา
ตรัง	บ้านนาหมื่นศรี	นางกุลล นิลละออ นางชัค ไหมจันทร์ นางปลีก น้อยพูล	19/1 หมู่ 8 ต. นาหมื่นศรี อ. นาโยง จ. ตรัง 94/1 หมู่ 8 ต. นาหมื่นศรี อ. นาโยง จ. ตรัง 82 หมู่ 4 ต. นาหมื่นศรี อ. นาโยง จ. ตรัง

ภาค/จังหวัด	ชื่อกลุ่มทอผ้า	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ที่อยู่
นครศรีธรรมราช	บ้านคีรีวงค์	นางอุไร ด้วงเงิน นางอารีย์ ขนทน นางประมวล สำแดง นางพรศรี เนียมสุ้น	117/1 หมู่ 4 ต. กำโลน อ. ลานสกา จ. นครศรีธรรมราช 41 หมู่ 10 ต. กำโลน อ. ลานสกา จ. นครศรีธรรมราช 44/1 หมู่ 10 ต. กำโลน อ. ลานสกา จ. นครศรีธรรมราช 147/4 หมู่ 10 ต. กำโลน อ. ลานสกา จ. นครศรีธรรมราช

ประวัติผู้เขียน

นายปิยชาติ ไตรสารศรี เกิดวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2504 ที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการป่าไม้ จากโรงเรียนป่าไม้จังหวัดแพร่ ในปีการศึกษา 2525 และสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วนศาสตร์) จากภาควิชาวนวัฒนวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2532 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ที่ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2538 ปัจจุบันรับราชการที่กรมป่าไม้ บางเขน กรุงเทพมหานคร